

WSTĘPNE WYNIKI BADAŃ GÓRNOTRIASOWEJ MAKROFLORY LIPIA ŚLĄSKIEGO, POLSKA

Preliminary results of research of the Upper Triassic macroflora from Lipie Śląskie, Poland

Zuzanna WAWRZYNIAK¹ & Jadwiga ZIAJA²

¹Uniwersytet Śląski, Wydział Nauk o Ziemi;
ul. Będzińska 60, 41-200 Sosnowiec;
e-mail: zuzaw@op.pl

²Polska Akademia Nauk, Instytut Botaniki im. W. Szafera;
ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków;
e-mail: J.Ziaja@botany.pl

Abstract: Upper Triassic macroflora from Lipie Śląskie near Lublin in Poland was investigated. Five different morphological types of *cuticulae dispersae* were found. One type belongs to *Lepidopteris ottonis* (Goepfert) Schimper (Pteridospermae), an index species for uppermost Triassic. Other types probably belong to Coniferales e.g. Cheirolepidiaceae.

Key words: Mesozoic, Upper Triassic, Poland, Lipie Śląskie, macroflora

Słowa kluczowe: mezozoik, górny trias, Polska, Lipie Śląskie, makroflora

Opracowywane szczątki roślinne pochodzą z cegielni w Lipiu Śląskim. Lipie Śląskie stanowi przysiółek wsi Lisowice, która położona jest około 4 km od Lublińca, przy drodze nr 46 w kierunku Opola. Administracyjnie Lisowice znajdują się w gminie Pawonków należącej do powiatu lublinieckiego województwa śląskiego.

Na terenie cegielni w Lipiu Śląskim odsłania się kompleks wapnistych osadów ilastych przewarstwionych mułowcami i piaskowcami (Fuglewicz & Śnieżek 1980). Badany zespół skalny ma miąższość 12 metrów. Osady przyjmują barwę od brązowej i brązowo-wiśniowej w spągu, przez szarą, oliwkowoszarą po prawie czarną, przechodząc do żółtawej w partiach stropowych (Kozydra & Wyrwicki 1977).

Do badań posłużyły próbki skalne w postaci szarego iłowca zawierającego rozproszony detrytus roślinny oraz fragmenty pędów.

Próbki skalne poddano maceracji z użyciem 65% HNO₃ oraz 40% HF. Otrzymano w ten sposób fragmenty szczątków roślinnych wielkości od około 0.1 mm do 5 mm. Część

okazów wykorzystano do sporządzenia preparatów mikroskopowych w celu obserwacji w świetle przechodzącym. Szczątki macerowane z użyciem HF były obserwowane w mikroskopie skaningowym, a następnie sfotografowane. Obserwacje i analizy spreparowanych kutek oraz porównanie ich z dostępną literaturą i materiałami porównawczymi pozwoliło na wyróżnienie pięciu grup kutek różniących się morfologią. Materiał zawiera bardzo charakterystyczne kuteki paproci nasiennej *Lepidopteris ottonis* (Goepfert) Schimper, znalezione w tych osadach również przez Staneczko (2007). Z Polski znane są też inne stanowiska występowania *Lepidopteris ottonis* (Goepfert) Schimper, m. in. Chabowo. Jest to roślina przewodnia dla najwyższego triasu (Ociepa *et al.* 2008) Pozostałe kuteki prawdopodobnie można zaliczyć do szpilkowych (Coniferales). Wśród nich rozpoznano m. in. przedstawicieli wymarłej rośliny Cheirolepidiaceae. W opracowaniu są makroszcątki (m.in. nasiona i szyszka), których oznaczenie pozwoli na wzbogacenie wiedzy o roślinności późnego triasu Polski.

LITERATURA

- Fuglewicz R. & Śniezek P., 1980. Megaspory górnego triasu z Lipia Śląskiego koło Lublińca. *Przegląd Geologiczny*, 28, 459–461.
- Kozydra Z. & Wyrwicki R., 1977. Wstępne badania ilów górnotriasowych jako surowców ceramicznych. *Biuletyn Instytutu Geologicznego*, 299, 150–192.
- Ociepa A-M., Staneczko K., Feldman-Olszewska A. & Barbacka M., 2008. Nowe stanowiska *Lepidopteris ottonis* (Goepfert) Schimper w Polsce. W: Krobicki M. (Ed.), *Utwory przełomu jury i kredy w zachodnich Karpatach fliszowych polsko-czeskiego pogranicza, Jurassica VII, 27–29.09.2008 Żywiec/Štramberk, Abstrakty. Geologia* (kwartalnik AGH), 34, 3/1, 199–200.
- Staneczko K., 2007. Nowe dane paleobotaniczne na temat górnego triasu z Lipia Śląskiego koło Lublińca (południowa Polska). *Geo-Symposium Młodych Badaczy Silesia 2007*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice, 157–170.